

Arbetslivskommissionen för logistik, lägesbild 2022–2023

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI. Uppgifterna om utförda studieprestationer 2022 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2023. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2023 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2024. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi. De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehanteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI och då syns uppgifterna i statistiken som "inga uppgifter"/"har inte meddelats". De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2022 eller 2023 som tillställts kommissionen. Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

	2022	2023	2022	2023
Avläggande av examina och examensdelar	hel examen	hel examen	examensdelar	examensdelar
Grundexamen i logistik	2077	2035	25685	27095
Kompetensområdet för transportservice	1595	1514		
Kompetensområdet för flygplatsservice	9	1		
Kompetensområdet för intralogistik	3	107		
Kompetensområdet för lagerservice*	453	393		
Kompetensområdena för transportservice och lagerservice	11	10		
Inga uppgifter	6	10		
Yrkesexamen inom transportbranschen	400	361	1773	1660
Kompetensområdet för skogsindustrins transporter	24	18		
Kompetensområdet för varutransporter	149	160		
Kompetensområdet för arbetsledning inom transportbranschen	65	45		
Kompetensområdet för persontransporter	138	106		
Kompetensområdet för servicetransporter	9	24		
Inga uppgifter	15	10		
Yrkesexamen i lasthantering	0	19	44	179
Yrkesexamen i servicelogistik	182	165	590	539
Kompetensområdet för lagerlogistik	164	151		
Kompetensområdet för skötsel av order- och leveransprocesser	14	1		
Kompetensområdet för inköp	3	0		
Inga uppgifter	1	13		
Specialyrkesexamen i servicelogistik	45	30	174	130
Kompetensområdet för lagerlogistik	42	23		

Kompetensområdet för lasthantering	0	0		
Kompetensområdet för hantering av en leveranskedja	2	7		
Inga uppgifter	1	0		
Specialyrkesexamen för trafiklärare	0	67	430	366
Totalt	2704	2677	28696	29969

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Hela examensprestationer	hel examen		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen i logistik	2077	2035	-2 %
Yrkesexamen inom transportbranschen	400	361	-10 %
Yrkesexamen i lasthantering	0	19	1900 %
Yrkesexamen i servicelogistik	182	165	-9 %
Specialyrkesexamen i servicelogistik	45	30	-33 %
Specialyrkesexamen för trafiklärare	0	67	6 700 %

Examensdelsprestationer	examensdelar		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen i logistik	25685	27095	5 %
Yrkesexamen inom transportbranschen	1773	1660	-6 %
Yrkesexamen i lasthantering	44	179	307 %
Yrkesexamen i servicelogistik	590	539	-9 %
Specialyrkesexamen i servicelogistik	174	130	-25 %
Specialyrkesexamen för trafiklärare	430	366	-15 %

Examensdelar som mål/hel examen som mål

Hel examen som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen i logistik	21062	21538	2 %
Yrkesexamen inom transportbranschen	1663	1453	-13 %
Yrkesexamen i lasthantering	40	88	120 %
Yrkesexamen i servicelogistik	542	516	-5 %
Specialyrkesexamen i servicelogistik	170	129	-24 %
Specialyrkesexamen för trafiklärare	342	307	-10 %

Examensdelar som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen i logistik	4623	5557	20 %
Yrkesexamen inom transportbranschen	110	207	88 %
Yrkesexamen i lasthantering	4	91	2 175 %
Yrkesexamen i servicelogistik	48	23	-52 %
Specialyrkesexamen i servicelogistik	4	1	-75 %
Specialyrkesexamen för trafiklärare	88	59	-33 %

För **grundexamen i logistik** har antalet hela avlagda examina förblivit nästan oförändrat på lite över 2 000, men antalet avlagda examensdelar har ökat med 5 procent. Målet att avlägga hela examen är fortfarande högt (82 % 2022, 79 % 2023).

Under båda åren slutfördes examensdelen Grundläggande yrkeskompetens inom transportbranschen mest av de yrkesinriktade examensdelarna (2 517 st. 2022, 2 500 st. 2023), och knappt 70 procent av dem som slutförde examensdelen hade båda åren som mål att avlägga hela examen. Den av de yrkesinriktade examensdelarna som

kom på andra plats 2023 var examensdelen Arbete i en arbetsmiljö inom logistikbranschen enligt de nya examensgrunderna (2 419), och av dem som slutförde den hade 66 procent som mål att avlägga hela examen.

Fler av dem som avlägger de yrkesinriktade examensdelarna för examensbenämningen busschaufför hade som mål att avlägga hela examen 2023 än 2022: bl.a. arbete som busschaufför 76 %, arbete som förare inom stads- och regiontrafik 76 % och hantering av gods inom bussfrakt 75 %, medan motsvarande tal 2022 var något över 50 %.

År 2023 slutförde endast få studerande examensdelarna Användning av betongpumpbil (3) och Transport av byggnadselement (4), vilket delvis har påverkats av de allmänna svårigheterna inom byggbranschen. Dessa examensdelar är också nya i sitt nuvarande format och infördes med de examensgrunder som trädde i kraft den 1 augusti 2022. Detta syns också i några andra nya examensdelar: Transport av jordbruksprodukter (5), Styrning av en drönare (8) och Koppling och användning av speciallångt kombinationsfordon (8).

Bland dem som avlagt grundexamen i logistik var de tre populäraste examensbenämningarna 2023: kombinationsfordonsförare (46 %), chaufför (21 %) och lagerförvaltare (19 %). Endast 5 procent avlade grundexamen i logistik med examensbenämningen bussförare, vilket för sin del påverkas av de högre åldersgränserna för körkortsklass D än för körkortsklasserna C och CE. Endast en prestation gjordes under examensbenämningen flygplatsarbetare.

I hela examen har man under båda åren bland kompetensområdena klart avlagt flest prestationer i kompetensområdet för transportservice (77 % 2022, 74 % 2023). Näst flest prestationer har avlagts i kompetensområdet för lagerservice som är i övergångsperioden samt kompetensområdet för intralogistik i enlighet med de nuvarande examensgrunderna, vars prestationer sammanlagt utgjorde 22 procent 2022 och 25 procent 2023. Prestationerna inom kompetensområdet för flygplatsservice hade minskat från nio till en.

Antalet prestationer inom **yrkesexamen inom transportbranschen** har minskat både i fråga om hela examen (10 %) och examensdelarna (6 %). Målet att avlägga hela examen har också minskat från 94 procent till 88 procent, medan målet att avlägga examensdelar har ökat klart, vilket dock inte direkt syns i antalet avlagda examensdelar.

Första och andra plats gällande antalet avlagda examensdelar har bytts ut för 2022–2023. Examensdelen Grundläggande yrkeskompetens inom

transportbranschen avlades näst mest 2022 (366) och mest 2023 (400). De som avlagt examensdelen hade som mål att avlägga hela examen i 92 procent av fallen 2022 och i 85 procent av fallen 2023. Examensdelen Arbete som förare avlades däremot mest 2022 (381) och näst mest 2023 (338). De som avlagt examensdelen hade som mål att avlägga hela examen i 91 procent av fallen 2022 och i 85 procent av fallen 2023.

År 2023 gjordes få prestationer i följande examensdelar: arbete som arbetsledare i transportbranschen (2), bärgningstransporter (3), specialtransporter (4), energitransporter i skogsindustrin (6) och transport av förädlingsprodukter från skogsindustrin (6). Examensdelen djurtransporter har inte avlagts alls.

Det kompetensområde som avlagts mest i hela examen under båda åren var kompetensområdet för varutransporter (37 % 2022, 44 % 2023). Prestationerna inom kompetensområdet för persontransporter har minskat både kvantitativt och proportionellt i de yrkesexamina inom transportbranschen som avlagts (35 % år 2022, 29 % år 2023), vilket också har skett i fråga om prestationer inom kompetensområdet för arbetsledning inom transportbranschen (16 % år 2022, 12 % år 2023).

Antalet avlagda **yrkesexamina i lasthantering** har ökat betydligt både vad gäller hela examen (år 2022 noll, år 2023 19 prestationer) och examensdelarna (307 %).

Antalet avlagda **yrkesexamina i servicelogistik** har minskat med 9 procent vad gäller både hela examen och examensdelarna. Målet att avlägga hela examen har hållits på en hög nivå (92 % år 2022, 96 % år 2023). Av de tre kompetensområdena i yrkesexamen i servicelogistik har flest studerande avlagt kompetensområdet för lagerlogistik (90 % år 2022, 92 % år 2023). Prestationerna i kompetensområdet för skötsel av order- och leveransprocesser har sjunkit från 14 till noll och prestationerna i kompetensområdet för inköp har sjunkit från tre till noll. Samtidigt har antalet inga uppgifter om kompetensområdet ökat betydligt. Den populäraste examensdelen 2022 var planering av lagerarbete (180), och 89 procent av dem som avlagde examensdelen hade som mål att avlägga hela examen. Den populäraste examensdelen 2023 var lagerarbete (185), och 95 procent av dem som avlagde examensdelen hade som mål att avlägga hela examen. Tre examensdelar har inte avlagts alls

2023: Försäljning av logistiktjänster och kundservice, Produktion av logistiska distributionstjänster samt Utarbetande av en utvecklingsplan för servicelogistik. Antalet prestationer har varit litet i examensdelarna: Spedition (1), Förberedelse och genomförande av operativa inköp (1), Skötsel av digitala logistiktjänster (2).

Antalet avlagda **specialyrkesexamen i servicelogistik** har minskat både i fråga om hela examen (33 %) och examensdelarna (25 %). Målet att avlägga hela examen är nästan 100 procent. Av de tre kompetensområdena i specialyrkesexamen i servicelogistik har flest studerande avlagt Kompetensområdet för lagerlogistik (93 % år 2022, 77 % år 2023), och de övriga prestationerna har varit i Kompetensområdet för hantering av en leveranskedja. Inga prestationer inom Kompetensområdet för lasthantering har genomförts under någotdera året. Av examensdelarna har flest studerande 2022 avlagt examensdelen Behärskande av en lagringsprocess (41) och 2023 examensdelen Planering och ledning av verksamhet (35). Två examensdelar har inte avlagts alls 2023: Behärskande av lasthantering och Fartygsklarering. Prestationsmängder har varit små i examensdelarna: Planering och genomförande av inköp (1), Hantering och lagring av tillståndspliktiga ämnen (4).

Antalet avlagda hela **specialyrkesexamina för trafiklärare** har ökat betydligt (noll år 2022 noll, 67 prestationer år 2023), medan antalet avlagda examensdelar har minskat med 15 procent. Målet att avlägga hela examen har också stigit från 80 procent till 84 procent. Av examensdelarna har flest studerande under båda åren avlagt examensdelen Skötsel av uppgifter i en bilskola (102 år 2022, 97 år 2023), där 92 procent hade som mål att avlägga hela examen 2022, och alla hade som mål att avlägga hela examen 2023. Den näst populäraste examensdelen båda åren var Arbete som trafiklärare (102 år 2022, 79 år 2023). År 2023 gjordes få prestationer i examensdelarna: Arbete som expert i miljövänlig och ekonomisk körning (2), Undervisningsuppgifter inom yrkesutbildningen för förare (6).

Grundläggande yrkeskompetens för lastbils- och bussförare	2022	2023	Förändring från 2022
Godstrafik	2922	2782	-5 %
Persontrafik	452	518	15 %
Totalt	3374	3300	-2 %

Det totala antalet yrkeskompetensprestationer för lastbils- och bussförare har minskat något, vilket förklaras av en liten minskning av yrkeskompetensprestationerna inom godstrafiken. Å andra sidan har yrkeskompetensprestationerna inom godstrafiken ökat under de senaste tre åren: 2019 var antalet 2 699.

Persontrafikens prestationer har däremot minskat under de senaste tre åren: 2019 var antalet 741. Orsaken till minskningen har varit svackan i både busstrafiken och sysselsättningen inom den till följd av coronapandemin och branschens svårigheter att locka nya anställda och studerande. Nu har antalet ökat för första gången, men det är fortfarande inte på samma nivå som 2019.

Reflektioner

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Coronapandemin och den kraftiga kostnadsökningen (bl.a. diesel, elektricitet) har under de senaste åren haft en stor inverkan på logistikbranschens verksamhet och sysselsättningsläge samt på antalet avlagda examina. Dessa effekter syns också i granskningen av antalet avlagda examina och examensdelar. En mer korrekt bild av utvecklingen fås då man granskar en längre tidsperiod.

Antalet avlagda hela examina inom grundexamen i logistik har minskat något 2022–2023, men det är mer betydelsefullt att de har ökat jämfört med början av coronapandemin 2020 (1850/22466). Nivån för 2019 har ännu inte uppnåtts i fråga om hela antalet examina (2116). När det gäller yrkesexamen inom transportbranschen ligger vi nästan på 2020 års nivå (2020: 362/1795).

Antalet avlagda hela examina inom specialyrkesexamen för trafiklärare har ökat betydligt jämfört med året innan, men antalet avlagda examensdelar har minskat. Minskningen av antalet avlagda examensdelar förklaras delvis av tidigare prestationsnivåer i två obligatoriska examensdelar (skötsel av bilskolefunktioner och arbete som trafiklärare) som har minskat. Avläggandet av dessa examensdelar möjliggör sysselsättning, och därför har majoriteten av examinanderna tidigare inte avlagt hela examen; nu har trenden vänt. Antalet hela examina har dock minskat på längre sikt (2019: 107). Den största orsaken till detta har varit att antalet körkort som avläggs och

därmed antalet arbetsplatser inom branschen har minskat. Även minskningen av de obligatoriska undervisningstimmarna inom B-körkortsutbildningen samt att färre avlägger examensbenämningen kombinationsfordonsförare (CE-körkortsutbildning) förklarar det minskade behovet av trafiklärare och därigenom antalet sökande till studierna.

Antalet avlagda yrkesexamina och specialyrkesexamina i servicelogistik har minskat något sedan 2022 och håller eventuellt på att återgå till samma nivå som före coronapandemin.

Antalet avlagda yrkesexamen inom lasthantering är överlag så litet att enskilda utbildningsanordnares marknadsföringsåtgärder och å andra sidan studerande som tillfälligt inte inleder utbildningen påverkar förändringarna i antalet avlagda prestationer. I regel kommer man in i sektorn via läroavtal. Bolagen utbildar själva och rekryterar direkt via läroavtal. Fyra utbildningsanordnare har beviljats anordnartillstånd, varav tre är aktiva (man vet om två). Antalet anställda har inte minskat väsentligt, utan har numera förblivit oförändrat.

Antalet avlagda hela examina inom specialyrkesexamen för trafiklärare har ökat, men antalet avlagda examensdelarna har minskat. Minskningen av antalet avlagda examensdelar 2021–2022 förklaras 2021 av uppsvingen i prestationer av två obligatoriska examensdelar (skötsel av bilskolefunktioner och arbete som trafiklärare) som har minskat. Avläggandet av dessa examensdelar möjliggör sysselsättning, och därför har majoriteten av examinanderna tidigare inte avlagt hela examen; nu verkar trenden vara en annan. Antalet hela examina har dock minskat på längre sikt (2019: 107). Den största orsaken till detta har varit att antalet körkort som avläggs och därmed antalet arbetsplatser inom branschen har minskat. Även minskningen av de obligatoriska undervisningstimmarna inom B-körkortsutbildningen samt att färre avlägger examensbenämningen kombinationsfordonsförare (CE-körkortsutbildning) förklarar det minskade behovet av trafiklärare och därigenom antalet sökande till studierna.

Anordnande av examina

Anordnartillstånd / Aktiva utbildningsanordnare

Examen	Anordnartillstånd 2022	Anordnartillstånd 2023	Aktiva anordnare 2022	Aktiva anordnare 2023
Grundexamen i logistik	55	55	46	47
Yrkesexamen inom transportbranschen	37	37	29	30
Yrkesexamen i lasthantering	4	4	3	3
Yrkesexamen i servicelogistik	18	18	14	13
Specialyrkesexamen i servicelogistik	12	12	5	5
Specialyrkesexamen för trafiklärare	2	2	2	2

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen

Anordnande av examina och fördelning av avläggandet av examina/examensdelar mellan utbildningsanordnare

Antalet anordnartillstånd för examina har inte förändrats från 2022 till 2023.

År 2023 fanns det 47 aktiva anordnare av grundexamen i logistik, dvs. en fler än 2022. De aktiva anordnarna ansvarar för 85,5 procent av alla anordnartillstånd. Av utbildningsanordnarna har 14,5 procent av dem som har tillstånd att ordna grundexamen i logistik inte registrerat en enda avlagd examen eller examensdel. Samma siffra för 2022 var 16 procent.

Av de 47 aktiva anordnarna av grundexamen i logistik har nio, dvs. 19 procent, svarat för nästan hälften (47 %) av de 2 035 hela examina som avlagts, och 38 anordnare tillsammans för den andra hälften. Procentuellt sett är siffrorna något mindre än 2022. Det största antalet avlagda examina 2023 var 178, vilket är knappt 9 procent av alla avlagda examina, medan dessa siffror 2022 var 190 stycken och 9 procent av alla avlagda examina. År 2023 hade tre utbildningsanordnare minst 100 prestationer och fyra har haft färre än 15 prestationer, medan situationen 2022 var den att fyra utbildningsanordnare hade minst 100 prestationer och fem hade färre än tio prestationer. Det minsta antalet prestationer under båda åren var tre. År 2023 har nästan 44 procent av de 27 095 slutförda examensdelarna avlagts hos åtta utbildningsanordnare. Hos alla av de åtta

utbildningsanordnarna har man avlagt fler än 1 000 examensdelar. Hos fyra utbildningsanordnare har man avlagt färre än 100 examensdelar. Det minsta antalet avlagda examensdelar har varit 17.

År 2023 fanns det 30 aktiva anordnare av yrkesexamen inom transportbranschen, det vill säga en fler än 2022. De aktiva anordnarna ansvarar för 81,1 procent av alla anordnartillstånd. Av utbildningsanordnarna har 18,9 procent av dem som har tillstånd att ordna yrkesexamen inom transportbranschen inte registrerat en enda avlagd examen eller examensdel. Av de 30 aktiva anordnarna av yrkesexamen inom transportbranschen har sex, dvs. 20 procent, ansvarat för cirka 58 procent av alla avlagda examina, medan 24 anordnare tillsammans har ansvarat för resten. Siffrorna är nästan desamma även för 2022. Det största antalet prestationer 2023 var 51, vilket är 14 procent av alla 361 prestationer av hela examen. År 2022 var det största antalet prestationer 42, dvs. cirka 11 procent av alla prestationer av hela examen. Fyra utbildningsanordnare har haft minst 30 prestationer och 14 har haft färre än 10 prestationer. År 2022 hade fyra utbildningsanordnare minst 30 prestationer, men endast fem hade färre än 10 prestationer. Det minsta antalet prestationer 2023 var en prestation (hos sju utbildningsanordnare), medan denna siffra för 2022 var nio. Av de 1 660 prestationerna av examensdelar under 2023 har fyra utbildningsanordnare ansvara för nästan hälften (48 %). Detta utgör cirka 13 procent av alla utbildningsanordnare. Sju utbildningsanordnare har haft färre än tio prestationer av examensdelar. Det minsta antalet avlagda examensdelar har varit en.

År 2023 fanns det 13 aktiva anordnare av yrkesexamen i servicelogistik, det vill säga en färre än 2022. De aktiva anordnarna ansvarar för 72,2 procent av alla anordnartillstånd. Av utbildningsanordnarna har 27,8 procent av dem med tillstånd att ordna yrkesexamen i servicelogistik inte registrerat en enda avlagd examen eller examensdel. År 2023 ansvarade två av de 13 aktiva anordnarna av yrkesexamen i servicelogistik, dvs. 15 procent, för 37 procent av alla avlagda examina, och fem anordnare, dvs. 38 procent, ansvarade för cirka 70 procent av alla avlagda examina. Åtta utbildningsanordnare, dvs. 61,5 procent, har ansvarat för cirka 30 av alla avlagda examina. År 2022 ansvarade fyra av 14 aktiva utbildningsanordnare, dvs. 29 procent, för 58 procent av alla avlagda examina, och tio utbildningsanordnare ansvarade tillsammans för resten. Det största antalet prestationer 2022 och 2023 var 31, vilket 2023 var 18,8 procent av alla 165 hela examina som slutfördes. År 2022 hade fyra och 2023 hade tre utbildningsanordnare minst 20 prestationer. År 2022 hade fem anordnare högst fem prestationer och 2023 hade sex anordnare högst sex prestationer. År 2023 var det minsta antalet prestationer två, medan antalet år 2022 var fem. År 2023 hade tre utbildningsanordnare 50 procent av de 539 examensdelsprestationerna, medan de övriga tio anordnarna hade resten. Det största antalet examensdelar var 95 och det minsta antalet var 6 examensdelar.

År 2023 var antalet aktiva anordnare av specialyrkesexamen i servicelogistik lika stort som 2022, vilket motsvarar 41,7 procent av alla anordnartillstånd. Av utbildningsanordnarna har 58,3 procent av dem som har anordnartillstånd för specialyrkesexamen i servicelogistik inte registrerat en enda avlagd examen eller examensdel. År 2022 hade tre av fem aktiva utbildningsanordnare inom specialyrkesexamen i servicelogistik haft 11 prestationer var, dvs. de har ansvarat för 73 procent av alla avlagda examina. År 2023 hade två av fem aktiva utbildningsanordnare inom specialyrkesexamen i servicelogistik haft 10 prestationer, dvs. de har ansvarat för 66,7 procent av alla avlagda examina. År 2022 var det minsta antalet prestationer fem, medan samma siffra för 2023 var en prestation. År 2023 hade två utbildningsanordnare 69 procent av de 130 examensdelsprestationerna, medan de övriga tre anordnarna hade resten. Det största antalet avlagda examensdelar var 49 och det minsta antalet var 6 examensdelar.

År 2022 hade den ena av de två aktiva anordnarna av specialyrkesexamen för trafiklärare 46 prestationer (56 %) och den andra hade 36 prestationer (44 %). År 2023 slutfördes sammanlagt 67 hela examina inom specialyrkesexamen för trafiklärare, varav den ena av de två aktiva anordnarna har haft 44 (65,7 %) och den andra 23 (34,3 %). Av de 366 slutförda examensdelarna 2023 hade den ena av utbildningsanordnaren 205 (56 %) och den andra hade 161 (44 %).

Examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

Den geografiska täckningen är i balans i förhållande till antalet examensspecifika prestationer, och det har inte skett några nämnvärda ändringar i examensspråken från 2022 till 2023.

År 2022 var examensspråket svenska i 1,25 % av prestationerna i grundexamen i logistik och i 10,75 % av prestationerna i yrkesexamen inom transportbranschen. År 2023 var examensspråket svenska i 2,36 % av prestationerna i grundexamen i logistik och i 7,2 % av prestationerna i yrkesexamen inom transportbranschen.

Alla yrkesexamina och specialyrkesexamina i servicelogistik samt alla specialyrkesexamina för trafiklärare har avlagts på finska.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av platserna för yrkesprov 2022*

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen i logistik	46 %	37 %	6 %	10 %
Yrkesexamen inom transportbranschen	63 %	12 %	7 %	18 %
Yrkesexamen i lasthantering	75 %	7 %	0 %	18 %
Yrkesexamen i servicelogistik	57 %	1 %	1 %	41 %
Specialyrkesexamen i servicelogistik	64 %	2 %	0 %	34 %
Specialyrkesexamen för trafiklärare	62 %	26 %	8 %	4 %

*i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar

Fördelning av platserna för yrkesprov 2023*

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen i logistik	56 %	31 %	4 %	9 %
Yrkesexamen inom transportbranschen	66 %	12 %	3 %	19 %
Yrkesexamen i lasthantering	90 %	4 %	0 %	6 %
Yrkesexamen i servicelogistik	75 %	1 %	0 %	24 %
Specialyrkesexamen i servicelogistik	78 %	2 %	1 %	19 %
Specialyrkesexamen för trafiklärare	61 %	29 %	8 %	2 %

*i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar

Förverkligande av tvåpartsbedömningen av yrkesinriktade examensdelar i bedömningen 2022 och 2023*

Examen	lärare och representant för arbetslivet 2022	lärare och representant för arbetslivet 2023	inga uppgifter 2022	inga uppgifter 2023
Grundexamen i logistik	62 %	70 %	4 %	2 %
Yrkesexamen inom transportbranschen	72 %	73 %	5 %	2 %
Yrkesexamen i lasthantering	43 %	57 %	18 %	6 %
Yrkesexamen i servicelogistik	85 %	92 %	7 %	1 %
Specialyrkesexamen i servicelogistik	82 %	97 %	1 %	1 %
Specialyrkesexamen för trafiklärare	95 %	98 %	4 %	1 %

*i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar

Medeltal för studeranderesponsen* (avslutande enkät)

Examen	medeltal för yrkesprov 2022	medeltal för yrkesprov 2023	medeltal för alla frågegrupper 2022	medeltal för alla frågegrupper 2023
Grundexamen i logistik	4.3	4.4	4.2	4.2
Yrkesexamen inom transportbranschen	4.5	4.7	4.3	4.4
Yrkesexamen i lasthantering	4.3	4.6	4.1	4.4
Yrkesexamen i servicelogistik	4.6	4.7	4.1	4.2
Specialyrkesexamen i servicelogistik	4.6	4.8	4.4	4.5
Specialyrkesexamen för trafiklärare	4.8	4.8	4.2	4.2

* Bedömningsskala 1–5

Arbetsplatsenkät 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen i logistik	4.0	4.1
Yrkesexamen inom transportbranschen	3.9	4.0
Yrkesexamen i lasthantering	-	4.1
Yrkesexamen i servicelogistik	3.9	4.3
Specialyrkesexamen i servicelogistik	4.1	4.0
Specialyrkesexamen för trafiklärare	3.7	3.9

* Bedömningsskala 1–5

Enkät för arbetsplatshandledare 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen i logistik	4.1	4.1
Yrkesexamen inom transportbranschen	4.5	4.1
Yrkesexamen i lasthantering	-	4.9
Yrkesexamen i servicelogistik	4.3	4.2
Specialyrkesexamen i servicelogistik	4.3	3.6
Specialyrkesexamen för trafiklärare	4.1	4.0

* Bedömningsskala 1–5

Reflektioner

Fördelning av platserna för yrkesprov

Andelen "ingen uppgift" är betydande i statistiken, vilket gör det svårare att få rätt bild av de verkliga provplatserna. Detta har redan uppmärksamats i flera rapporter och lägesbilder i flera år. I samband med besöken har det framkommit att en delorsak till detta är bristerna i dataöverföringen mellan systemen och i systemens korrekta användning.

Arbetslivskommissionen uppskattar att nästan hälften av yrkesproven för grundexamina i logistik har skett vid läroanstalter, och att det större antalet yrkesprov vid läroanstalter framför allt har gällt prov på ungdomssidan i det s.k. gamla systemet. Bedömningen grundar sig på observationer som arbetslivskommissionen gjort i samband med besök, yrkeskompetenskontroller och granskningar av handlingar för personlig tillämpning. I yrkes- och specialyrkesexamina är situationen i regel god, dvs. platsen där proven avläggs är i regel en arbetsplats.

Det har blivit vanligare att avlägga yrkesprov på arbetsplatserna inom varje examen. Ökningen var störst i yrkesexamen i servicelogistik, där ökningen var 18 procent jämfört med året innan. Den delvis positiva utvecklingen beror på utvecklingen av bakgrundsdata. Siffrorna under "ingen uppgift" gällande yrkesprovsplatsen hade utvecklats i positiv riktning under verksamhetsåret. Dock är siffrorna för "ingen uppgift" ännu för stora för yrkesexamina inom transportbranschen och i servicelogistik samt för specialyrkesexamen i servicelogistik. En faktor som påverkar utvecklingen kan vara att situationen gällande covid-19-viruset lindrades. Pandemins inverkan kan ha gjort det möjligt för arbetsplatserna att delta mer aktivt i anordnandet och utvärderingen av yrkesprov då restriktionerna och säkerhetsaspekterna tidigare kunde försvåra denna process.

I yrkesexamen i logistik (37 %) och specialyrkesexamen för trafiklärare (29 %) samt yrkesexamen inom transportbranschen (12 %) avläggs fortfarande beklagligt många yrkesprov vid läroanstalten (37 %).

Även om antalet yrkesprov som genomförs vid läroanstalterna har minskat något är det viktigt att fortsätta arbeta för att förbättra provens kvalitet och mångsidighet. Denna utveckling kan vara ett positivt tecken på att utbildningsanordnarna har fäst uppmärksamhet vid arbetslivskommissionens observationer och strävat efter att förbättra arrangemangen för yrkesprov.

Det är fortfarande viktigt att betona att bedömningen av yrkesprov bör ske på tvåpartsbasis och att arbetslivsbedömares deltagande i proven bör garanteras i så stor utsträckning som möjligt. Dessutom är det

viktigt att säkerställa att olika bedömare används på ett mångsidigt sätt vid bedömningen av yrkesprov och att bedömningen grundar sig på objektiva kriterier.

En liten förbättring gällande platserna för yrkesprov gör det möjligt att fortsätta arbetet för att förbättra yrkesutbildningens kvalitet och dess genomförande. Denna utveckling bör beaktas som ett led i den kontinuerliga strävan att säkerställa att yrkesutbildningen motsvarar behoven i arbetslivet och att deltagarna får högklassig och relevant utbildning.

I de examensspecifika totalmedeltalen förekom det under 2023 en större spridning än året innan, då de examensspecifika totalmedelvärdena var mycket nära varandra. Mest minskade medeltalet för specialyrkesexamen i servicelogistik. År 2023 hamnade man under det nationella genomsnittet i specialyrkesexamen i servicelogistik och specialyrkesexamen för trafiklärare, i alla examina andra har medeltalet legat på minst nationell nivå.

Responsen för grundexamen i logistik gällde 46 aktiva utbildningsanordnare år 2022 och alla 47 aktiva utbildningsanordnare år 2023. Eftersom även antalet företag har ökat (1 195 st. år 2022, 1 312 st. år 2023), har responsens täckning totalt sett ökat. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 24 procent 2022 och 30 procent 2023, men variationen mellan utbildningsanordnarna har varit stor (14–43 % 2022, 13–50 % 2023). Spridningen per utbildningsanordnare har också varit stor i det totala medeltalet under båda åren: 2,4–5,0 år 2022 och 3,1–4,7 år 2023. År 2023 hade flera utbildningsanordnare (16) ett totalmedeltal under 4,0 jämfört med året innan (15). Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 80 procent 2022 och 83 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsens täckning har ökat mest inom yrkesexamen inom transportbranschen: 2022 deltog 16 utbildningsanordnare och 39 företag, 2023 deltog 22 utbildningsanordnare och 61 företag. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioder var lägst med 9 procent 2022 och 32 procent 2023, men variationen mellan utbildningsanordnare har samtidigt varit den största möjliga 2023 med 1–100 procent (15–34 procent 2022). Spridningen per utbildningsanordnare har också varit mycket stor i de totala medeltalen: 2,0–4,9 år 2022 och 2,1–5,0 år 2023. Åtta utbildningsanordnare har haft ett totalmedeltal under 4,0 under båda åren. Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 75 procent 2022 och 81 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsen om yrkesexamen inom lasthantering gällde 2023 två utbildningsanordnare och tre företag. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var sammanlagt 100 procent. 91 procent har varit helt nöjda med läroanstaltens verksamhet att ordna inläring i arbetslivet mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsens täckning för yrkesexamen i servicelogistik har hållits på samma nivå: de gällde tio utbildningsanordnare och 23 företag 2022 och nio utbildningsanordnare och 25 företag 2023. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 30 procent 2022 och 29 procent 2023, och variationen mellan utbildningsanordnarna har ökat (15–27 % 2022, 29–100 % 2023). Spridningen per utbildningsanordnare har också varit stor i de totala medeltalen: 2,0–4,7 år 2022 och 3,6–5,0 år 2023. Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 88 procent 2022 och 90 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsen för specialyrkesexamen i servicelogistik gällde under båda åren tre utbildningsanordnare samt fem företag 2022 och åtta företag 2023. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 25 procent 2022 och 31 procent 2023, och variationen mellan utbildningsanordnarna har minskat (7–59 % 2022, 29–49 % 2023). Spridningen per utbildningsanordnare har däremot ökat i de totala medeltalen: 4,4–4,5 år 2022 och 3,4–4,2 år 2023. Nöjdheten med läroanstaltens verksamhet att ordna lärande i arbetslivet har minskat: antalet helt nöjda respondenter var 76 procent 2022 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om, och 2023 var inga respondenter helt nöjda (66 % var delvis nöjda).

Responsen om specialyrkesexamen för trafiklärare gällde båda de aktiva anordnarna och 22 företag båda åren. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 27 procent 2022 och 36 procent 2023.

Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 66 procent 2022 och 90 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Förverkligande av tvåpartsbedömningen

Andelen två bedömare, av vilka den ena är lärare och den andra representant för arbetslivet, har ökat från 62 procent 2022 till 70 procent 2023 i grundexamen i logistik. Detta har betonats i samband med arbetslivskommissionens besök. Samma siffra har endast stigit med en procentenhet i yrkesexamen inom transportbranschen, 14 procentenheter i yrkesexamen inom lasthantering, 7 procentenheter i yrkesexamen i servicelogistik, 15 procentenheter i specialyrkesexamen i servicelogistik, och 3 procentenheter i specialyrkesexamen för trafiklärare. En ökning har skett i alla examina.

Läraren är den enda bedömare i 17 procent av grundexamina i logistik, i 7 procent av yrkesexamina inom transportbranschen samt i 36 procent av yrkesexamina inom lasthantering. Bedömningar som endast gjorts av en lärare har minskat något jämfört med året innan, men förekomsten av dem är fortfarande mycket oroväckande.

Två lärare har gjort bedömningen i 17 procent av grundexamina i logistik, i 9 procent av yrkesexamina inom transportbranschen och i 1 procent av yrkesexamina inom lasthantering. I synnerhet i grundexamen i logistik är andelen bedömningar som görs av två lärare för stor. Arbetslivskommissionen för logistik har uppmanat utbildningsanordnarna att skaffa en representant för arbetslivet till läroanstalten om yrkesprov utförs där.

Studeranderespons

I grundexamen i logistik har spridningen per utbildningsanordnare har varit stor i de totala medeltalen: 3,3–4,6. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunskandet har varit 4,1, och där har de svagaste vitsorden getts för utredningen av kompetens som förvärvats på annat håll och handledningen av den fortsatta yrkesplanen. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god (4,3): lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov (4,0) och bäst är bedömarnas yrkesskicklighet och sakkunskap (4,5).

Responser om yrkesexamen inom transportbranschen gällde endast lite över hälften av de aktiva anordnarna. Spridningen per utbildningsanordnare har varit stor i de totala medeltalen: 3,5–4,7. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunskandet har varit 4,2, och i den har de svagaste vitsorden getts för övervakning av genomförandet av PUK och uppdatering av PUK samt för utredning av kompetens som förvärvats på annat håll. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god (4,5): lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov (4,2) och bäst är bedömarnas yrkesskicklighet och sakkunskap (4,7).

Responser om yrkesexamen inom lasthantering har endast gällt en utbildningsanordnare.

Responser om yrkesexamen i servicelogistik gällde endast hälften av de aktiva utbildningsanordnarna. Spridningen per utbildningsanordnare har varit liten i de totala medeltalen: 3,9–4,3. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunskandet har varit 4,0, och i den har de svagaste vitsorden getts för övervakning av genomförandet av PUK och uppdatering av PUK samt för handledningen av den fortsatta yrkesplanen. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god (4,6): lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov (4,2) och bäst är bedömarnas yrkesskicklighet och sakkunskap (4,8).

Responser om specialyrkesexamen i servicelogistik gällde fyra utbildningsanordnare, och de totala medeltalen har varit tvådelade: två var 3,9 och två var 4,6. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunskandet har varit 4,3, och i den har de svagaste vitsorden getts för övervakning av genomförandet av PUK och uppdatering av PUK, för handledningen av den fortsatta yrkesplanen samt för utredning av kompetens som förvärvats på annat håll. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god (4,6): lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov (4,4) och bäst är yrkesprovets uppgifters arbetslivsmotsvarighet, bedömning enligt bedömningskriterierna för kunskande, samt bedömarnas yrkesskicklighet och sakkunskap (4,7).

Responser om specialyrkesexamen för trafiklärare gällde båda de aktiva utbildningsanordnarna, och de totala anordnarspecifika medeltalen för utbildningen har varit 4,1 och 4,2. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunskandet har varit 4,2, och i den har de svagaste vitsorden getts för övervakning av genomförandet av PUK och uppdatering av PUK samt för utredning av kompetens som förvärvats

på annat håll. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara mycket god (4,8) och bäst inom den är bedömnarnas yrkesskicklighet och sakkunskap (4,9).

I alla examina var den studerandes tillgång till information om möjligheterna att studera eller arbeta utomlands klart sämst. Den största orsaken vad gäller grundexamen i logistik och yrkesexamen inom transportbranschen är att godkännandedokumentet endast gäller i Fastlandsfinland.

År 2023 varierade antalet respondenter enligt examen enligt följande: grundexamen i logistik 683, yrkesexamen inom transportbranschen 95, yrkesexamen inom lasthantering 5, yrkesexamen i servicelogistik 28, specialyrkesexamen i servicelogistik 13 och specialyrkesexamen för trafiklärare 26. För dem alla var tillfredsställelsen med den erhållna utbildningen minst lika stor som genomsnittet för alla examina.

I grundexamen i logistik har spridningen per utbildningsanordnare har varit stor i de totala medeltalen: 3,71–4,72. Utbildningens effekt har varit svagast med medeltalet 3,54, och de sämsta vitsorden inom denna helhet gavs på påståendet "utbildningen gav företagarfärdigheter" med medeltalet 4,07. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god (4,38): lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov (4,09) och bäst är bedömnarnas yrkesskicklighet och sakkunskap (4,53).

Responser om yrkesexamen inom transportbranschen gällde lite över hälften av de aktiva anordnarna. Spridningen per utbildningsanordnare har varit stor i de totala medeltalen: 4,13–4,68. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunnandet har varit 4,42, och i den har de svagaste vitsorden getts för övervakning av genomförandet av PUK och uppdatering av PUK samt för utredning av kompetens som förvärvats på annat håll. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god (4,67): lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov (4,44) och bäst är bedömnarnas yrkesskicklighet och sakkunskap (4,77).

Responser om yrkesexamen inom lasthantering har endast gällt två utbildningsanordnare.

Responser om yrkesexamen i servicelogistik gällde endast hälften av de aktiva utbildningsanordnarna. Spridningen per utbildningsanordnare har varit relativt stor i de totala medeltalen: 3,9–4,52. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunnandet har varit 4,07, och i den har de svagaste vitsorden getts för övervakning av genomförandet av PUK och uppdatering av PUK samt för handledningen av den fortsatta yrkesplanen. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god 4,67: lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov, och bäst är arbetsuppgifterna där jag avlade mitt yrkesprov motsvarade verkliga uppgifter i arbetslivet och min kompetens bedömdes enligt bedömningskriterierna för kunnande.

Responser om specialyrkesexamen i servicelogistik gällde sammanlagt sex utbildningsanordnare, men Power BI ger endast medeltal för två av dem. 4,53 för den ena och 4,62 för den andra. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunnandet har varit 4,53, och där har de svagaste vitsorden getts för handledningen av fortsatta yrkesplaner. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara god (4,81): lägst är den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprovet/yrkesproven och bäst var att den studerandes kompetens bedömdes enligt bedömningskriterierna (4,95).

Responser om specialyrkesexamen för trafiklärare gällde två aktörer, även om Power BI ger också en tredje utbildningsanordnare. De totala medeltalen per utbildningsanordnare har varit 3,94 och 4,33. Medeltalet för helheten som gäller den personliga utvecklingsplanen för kunnandet har varit 4,39, och det svagaste delområdet var utredning av kompetens som förvärvats på annat håll under studietiden och uppdateringen av PUK vid behov på basis av utredningen. Helheten som gäller yrkesprov har bedömts vara mycket god (4,81) och bäst inom denna helhet var arbetsuppgifterna där jag utförde mitt yrkesprov motsvarade uppgifter i det verkliga arbetslivet, den studerandes kunnande bedömdes enligt kompetenskriterierna och bedömnarna var yrkeskunniga och sakkunniga. Alla tre delområden fick medelvärdet 4,82.

Medeltalen för studeranderesponser om yrkesprov har varit oförändrade 2022 och 2023, 4,5. Medeltalen för alla frågor har stigit något från 4,1 år 2022 till 4,2 år 2023. Yrkesexamen i lasthantering hade den största skillnaden mellan medeltalen för yrkesproven och medeltalen för alla frågor: medeltalet hade stigit från 4,3 till 4,6 för yrkesproven och från 4,1 till 4,4 i alla frågor. Det bör dock observeras att endast två läroanstalter ordnar yrkesexamen i lasthantering, så antalet respondenter är litet.

I grundexamen i logistik och yrkesexamen inom transportbranschen är spridningen i medeltalen för studeranderesponser fortfarande relativt stor, även om spridningen har minskat från 2022 till 2023. I båda

examina fick den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov lägst vitsord, medan bedömarnas yrkesskicklighet och sakkunskap fick bäst vitsord.

I studeranderesponsen om yrkesexamen i servicelogistik har den nedre gränsen på de totala medeltalen hållits på samma nivå som 2022, men 2023 har den övre gränsen stigit till 4,52. I fråga om yrkesproven 2022 fick den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov lägst vitsord, medan yrkesprovets arbetsuppgifters arbetslivsmotsvarighet, bedömning enligt bedömningskriterierna för kompetens samt bedömarnas yrkesskicklighet och sakkunskap fick bäst vitsord. År 2023 fick den studerandes deltagande i planeringen av yrkesprov lägst vitsord, medan arbetsuppgifterna där jag avlade mitt yrkesprov motsvarade verkliga uppgifter i arbetslivet och min kompetens bedömdes enligt bedömningskriterierna för kunskande fick bäst vitsord.

År 2022 ordnades specialyrkesexamen i servicelogistik av fyra läroanstalter, medan den 2023 ordnades av sex läroanstalter, även om Power BI endast ger vitsord för två läroanstalter. Det bör observeras att antalet studeranderespons från två läroanstalter är relativt litet, varvid jämförelsen av medeltalen blir lidande.

Endast två läroanstalter ordnar specialyrkesexamen för trafiklärare, även om Power BI visar en tredje läroanstalt för 2023. Den ena läroanstaltens anordnarspecifika vitsord har sjunkit från 4,1 år 2022 till 3,94, medan den andra läroanstaltens vitsord har stigit från 4,2 till 4,33.

Arbetsplatsenkät

De examensspecifika totalmedeltalen har legat mycket nära varandra 2022 och 2023 har den enda större ändringen varit antalet läroanstalter som fått svar gällande yrkesexamen inom transportbranschen. Antalet hade nästan fördubblats, men detta hade ändå ingen betydande inverkan på medeltalet. Responsens medeltal för alla examina som arbetslivskommissionen för logistik ansvarar för överskred medeltalen för alla examina.

Responsen om grundexamen i logistik gällde 45 utbildningsanordnare, vilket omfattar nästan alla aktiva utbildningsanordnare. Spridningen per utbildningsanordnare har varit stor i de totala medeltalen: 3,4–4,5. I det examensspecifika medeltalet har den lägsta bedömningen (3,7) gällt de möjligheter som läroanstalten erbjuder att förutse arbetsplatsens behov av kompetensutveckling och därigenom utveckla arbetsplatsens verksamhet. Hälften av svaren har fått det högsta medeltalet (4,3).

Responsen om yrkesexamen inom transportbranschen gällde 24 utbildningsanordnare, vilket är cirka två tredjedelar av alla läroanstalter med anordnartillstånd. Spridningen per utbildningsanordnare har varit mycket stor i de totala medeltalen: 2,9–5,0. Den stora spridningen av medeltalen mellan utbildningsanordnarna förklaras av det låga antalet avlagda examina och antalet arbetsplatser som svarade på enkäten. I det examensspecifika medeltalet har de lägsta bedömningarna (3,6) gällt läroanstaltens information om samarbetsmöjligheterna i anslutning till yrkesutbildningen samt de möjligheter som läroanstalten erbjuder att förutse arbetsplatsens behov av kompetensutveckling och därigenom utveckla arbetsplatsens verksamhet. Ifjol gav arbetsplatserna det bästa vitsordet (4,3) till möjligheterna att anställa studerande som utexaminerats från läroanstalten i fråga i rekryteringssituationen, denna frågas vitsord har sjunkit i enkäten 2023 (3,9). I enkäten riktades de mest positiva bedömningarna (4,1) mot läroanstaltens sätt att sköta praktiska frågor i anslutning till utarbetandet av läroavtal och utbildningsavtal samt viljan att rekommendera att man samarbetar i anslutning till ovannämnda läroavtal och utbildningsavtal.

Responsen om yrkesexamen inom lasthantering gällde två utbildningsanordnare. Medeltalet för utbildningsanordnarna i arbetsplatsenkäten var 4,0. På grund av det låga antalet respondenter är det svårt att bedöma utbildningarnas nivå på riksnivå. Det lönar sig snarare att bedöma den kvalitativa responsen internt direkt per examensarrangör.

Responsen om yrkesexamen i servicelogistik gällde 11 utbildningsanordnare. Spridningen per utbildningsanordnare i de totala medeltalen har varit 4,1–4,7. I det examensspecifika medeltalet har den lägsta bedömningen (3,9) gällt läroanstaltens information om samarbetsmöjligheter i anslutning till yrkesutbildning och den högsta bedömningen (4,7) har gällt läroavtals- och utbildningsavtalssamarbetet med läroanstalterna. I sin helhet hade vitsorden i enkäten vad gäller yrkesexamen i servicelogistik ökat positivt jämfört med året innan.

Responsen om specialyrkesexamen i servicelogistik gällde tre utbildningsanordnare, dvs. en fjärdedel av alla läroanstalter med anordnartillstånd. Spridningen per utbildningsanordnare har varit stor i de totala medeltalen: 3,7–4,7. I det examensspecifika medeltalet gäller de lägsta bedömningarna (3,4) samarbetsmöjligheterna i anslutning till yrkesutbildningen samt hur examensdelarna motsvarar branschens kompetensbehov.

Arbetsplatserna har varit nöjdast (4,2) med läroanstalternas sätt att ordna lärande i arbetslivet med beaktande av arbetsplatsens behov, det smidiga samarbetet med läroanstalten och läroanstalten verksamhet att ordna lärande i arbetslivet.

Responsen om specialyrkesexamen för trafiklärare gällde båda de aktiva utbildningsanordnarna, och de totala anordnarspecifika medeltalen för utbildningen har varit 3,9 och 3,7. I det examensspecifika medeltalet har den lägsta bedömningen (3,1) gällt hur de examensdelar som läroanstalten erbjuder motsvarar kompetensbehoven inom branschen och den högsta bedömningen (4,6) har gällt möjligheterna att anställa studerande som utexaminerats från läroanstalten i fråga i rekryteringssituationer.

Arbetsplatshandledarenkät

I de examensspecifika totalmedeltalen förekom det under 2023 en större spridning än året innan, då de examensspecifika totalmedelvärdena var mycket nära varandra. Mest minskade medeltalet för specialyrkesexamen i servicelogistik. År 2023 hamnade man under det nationella genomsnittet i specialyrkesexamen i servicelogistik och specialyrkesexamen för trafiklärare, i alla examina andra har medeltalet legat på minst nationell nivå.

Responsen för grundexamen i logistik gällde 46 aktiva utbildningsanordnare år 2022 och alla 47 aktiva utbildningsanordnare år 2023. Eftersom även antalet företag har ökat (1 195 st. år 2022, 1 312 st. år 2023), har responsens täckning totalt sett ökat. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 24 procent 2022 och 30 procent 2023, men variationen mellan utbildningsanordnarna har varit stor (14–43 % 2022, 13–50 % 2023). Spridningen per utbildningsanordnare har också varit stor i det totala medeltalet under båda åren: 2,4–5,0 år 2022 och 3,1–4,7 år 2023. År 2023 hade flera utbildningsanordnare (16) ett totalmedeltal under 4,0 jämfört med året innan (15). Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 80 procent 2022 och 83 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsens täckning har ökat mest inom yrkesexamen inom transportbranschen: 2022 deltog 16 utbildningsanordnare och 39 företag, 2023 deltog 22 utbildningsanordnare och 61 företag. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioder var lägst med 9 procent 2022 och 32 procent 2023, men variationen mellan utbildningsanordnare har samtidigt varit den största möjliga 2023 med 1–100 procent (15–34 procent 2022). Spridningen per utbildningsanordnare har också varit mycket stor i de totala medeltalen: 2,0–4,9 år 2022 och 2,1–5,0 år 2023. Åtta utbildningsanordnare har haft ett totalmedelvärde under 4,0 under båda åren. Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 75 procent 2022 och 81 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsen om yrkesexamen inom lasthantering gällde 2023 två utbildningsanordnare och tre företag. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var sammanlagt 100 procent. 91 procent har varit helt nöjda med läroanstaltens verksamhet att ordna inläring i arbetslivet mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsens täckning för yrkesexamen i servicelogistik har hållits på samma nivå: de gällde tio utbildningsanordnare och 23 företag 2022 och nio utbildningsanordnare och 25 företag 2023. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 30 procent 2022 och 29 procent 2023, och variationen mellan utbildningsanordnarna har ökat (15–27 % 2022, 29–100 % 2023). Spridningen per utbildningsanordnare har också varit stor i de totala medeltalen: 2,0–4,7 år 2022 och 3,6–5,0 år 2023. Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 88 procent 2022 och 90 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Responsen för specialyrkesexamen i servicelogistik gällde under båda åren tre utbildningsanordnare samt fem företag 2022 och åtta företag 2023. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 25 procent 2022 och 31 procent 2023, och variationen mellan utbildningsanordnarna har minskat (7–59 % 2022, 29–49 % 2023). Spridningen per utbildningsanordnare har däremot ökat i de totala medeltalen: 4,4–4,5 år 2022 och 3,4–4,2 år 2023. Nöjdheten med läroanstaltens verksamhet att ordna lärande i arbetslivet har minskat: antalet helt nöjda respondenter var 76 procent 2022 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om, och 2023 var inga respondenter helt nöjda (66 % var delvis nöjda).

Responserna om specialyrkesexamen för trafiklärare gällde både de aktiva anordnarna och 22 företag båda åren. Svarsandelen av antalet dagar under arbetsplatsperioderna var 27 procent 2022 och 36 procent 2023. Tillfredsställelsen med läroanstaltens verksamhet gällande att ordna inläring i arbetslivet har ökat: andelen helt eller delvis nöjda respondenter var 66 procent 2022 och 90 procent 2023 mätt enligt arbetsplatsperiodernas antal dagar som man fick respons om.

Reflektioner

Miljöer för yrkesprov och deras lämplighet för påvisande av kunnande

Tvåpartsbedömning och arbetslivsorientering har betonats under arbetslivskommissionens besök och kvalitetssäkringar, och de har förverkligats något bättre för alla examina 2023 än 2022. I yrkesproven inom grundexamen i logistik är det fortfarande alltför vanligt att två lärare används som bedömare, och arbetslivskommissionen har uppmanat utbildningsanordnarna att skaffa en arbetslivsrepresentant för yrkesproven vid läroanstalterna. Av någon anledning anses detta vara en utmaning.

Representanter för utbildningsanordnarna har under arbetslivskommissionens besök berättat att bristen på arbetslivsrepresentation beror på att man inte får arbetslivsrepresentanter till läroanstalterna. Tyvärr har orsaken ofta visat sig vara att man inte ens verkligen har försökt.

Läget gällande uppgifterna om bedömare har förbättrats betydligt från 2022 till 2023, eftersom antalet "inga uppgifter" om bedömarna har minskat. Det kan bero på att de studerandehanteringssystem som utbildningsanordnarna använder har utvecklats och anteckningarna har preciserats, samt att systemen används på rätt sätt – det vill säga både bakgrundsdata och användarna har utvecklats.

Även i fråga om registreringen av yrkesprovplatser syns en tydlig förbättring, och arbetslivet har valts till yrkesprovsmiljö oftare 2023 än 2022. Det finns dock betydande skillnader mellan utbildningsanordnarna, även i fråga om utvecklingen.

Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

De vanligaste motiveringarna som utbildningsanordnarna framfört för arbetslivskommissionen har varit: äventyrande av trafiksäkerheten, yrkesprovets arbetsplats har inte haft produktionsmässig verksamhet som relaterar till examensdelen i fråga och svårigheter att hitta yrkesprovplatser i arbetslivet. Dessa allmänna motiveringar har ofta använts för lätt och utan konkret innehåll, vilket ifrågasätter uppfyllandet av en rättslig grund.

Motiveringen gällande äventyrande av trafiksäkerheten har använts även om den som avlägger yrkesprovet redan har körkort för den fordonskategori som ingår i examensdelen.

I många situationer stupar det på genomförande av personlig tillämpning. Nätverket av samarbetsföretag bör också utvidgas och göras mångsidigare, i synnerhet om yrkesprovet vid läroanstalten motiveras med att ett samarbetsföretag inte tar emot minderåriga studerande för att avlägga yrkesprov på arbetsplatsen.

Situationen gällande planer för bedömning av kunnande

Nästan alla utbildningsanordnare som arbetslivskommissionen har besökt har gjort upp en plan för bedömning av kunnande för de examina som faller under kommissionen. Största delen har dock fortfarande stora utmaningar i fråga om planens kvalitet och användbarheten som ett genuint examensspecifikt verktyg. Planerna är i allmänhet gemensamma för alla examina hos utbildningsanordnaren och man har inte fäst tillräcklig uppmärksamhet vid examensspecifika planer, vilket inte betjänar t.ex. arbetslivsbedömarna. Det har observerats tydliga avvikelser mellan anteckningarna i planen och de faktiska verksamhetssätten. Detsamma gäller nya ansökningar om tillstånd att ordna utbildning som arbetslivskommissionen har gett utlåtanden om. Det har varit anmärkningsvärt under besöken att företrädarna för utbildningsanordnarna ofta inte känner till innehållet i planerna, utan agerar i enlighet med etablerad praxis och till och med i strid med planerna.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken

Ställvis är den personliga tillämpningen fortfarande inte i skick. Den studerandes genuina deltagande och påverkan i utarbetandet av den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och planeringen av yrkesprov borde förbättras.

Alltför ofta uppdateras inte den personliga utvecklingsplanen för kunskandet.

Utvecklingsobjekt i anordnarnas verksamhet enligt kommissionen

Utvecklingsobjekten fokuserar på personlig tillämpning samt yrkesprovets platser och bedömare.

I fråga om grundexamen i logistik har platsen för yrkesprov oftare varit en arbetsplats år 2023 än år 2022. Nästan en tredjedel av yrkesproven har dock fortfarande ordnats vid läroanstalterna. Arbetslivskommissionens bedömning som baserar sig på besöken är att yrkesproven vid läroanstalterna har koncentrerats framför allt till de studerande som kommit genom den gemensamma ansökan. Tvåpartsbedömningen har också ökat, men i synnerhet vid bedömningen av yrkesprov som avlagts vid läroanstalter har tvåpartsbedömningen inte genomförts. Den vanligaste verkliga orsaken till detta har varit att man inte ens försökt få en arbetslivsbedömare till yrkesprov vid läroanstalten.

Det är särskilt oroväckande att yrkesprov fortfarande bedöms av endast en bedömare som har varit läraren.

Eftersom delen "inga uppgifter" fortfarande ingår i uppgifterna om både bedömare och plats för genomförande av yrkesprov är det viktigt att säkerställa att dataöverföringen mellan studieadministrationssystemen och Koski fungerar och att användarna kan registrera prestationerna på rätt sätt. Andelen "inga uppgifter" har minskat berömvärt, och arbetslivskommissionen har alltid fäst utbildningsanordnarens uppmärksamhet vid detta i samband med besöken.

På det hela taget är det alltså alarmerande att huvudreglerna enligt 52 § och 54 § i lagen om yrkesutbildning utifrån arbetslivskommissionens observationer fortfarande inte förverkligas i en betydande del av yrkesproven i grundexamen i logistik och i en mindre del av yrkesproven i yrkesexamen inom transportbranschen. En del utbildningsanordnare har också utmaningar med sin attityd och att förhålla sig allvarligt till de lagavvikelser och utvecklingsobjekt som arbetslivskommissionen lyft fram samt med att vidta verkliga korrigerande åtgärder.

Samarbetet mellan utbildningsanordnare och arbetslivet bör aktiveras, utvecklas och utvidgas ytterligare. I och med detta skulle utbildningsanordnarna säkerställa mångsidiga platser för yrkesprov i arbetslivet och tillgången till arbetslivsbedömare. Hos de utbildningsanordnare som under besöken har observerats ha ett mycket aktivt och fungerande arbetslivssamarbete framhävs arbetslivsbedömarnas roll även i yrkesproven vid läroanstalten. Samarbetet med arbetslivet är på många håll tyvärr mycket lärarspecifikt, och det vore bra att utvidga det till gemensamma verksamhetssätt.

Arbetsplatsenkäterna för alla examina som arbetslivskommissionen för logistik ansvarar för har få respondenter och det är svårt att dra slutsatser utifrån dem. Alla utbildningsanordnare bör satsa på att få betydligt fler svar och tillförlitliga och jämförbara data om arbetsplatsernas synpunkter på examina. Arbetsplatsenkätens svarsprocent borde vara minst hälften högre för att responsen på riktigt ska påverka kvaliteten på yrkesprov, yrkesprovsmiljöerna och arbetslivssamarbetet. Arbetsplatsenkätens eventuella effekt på examensanordnarnas finansiering kommer sannolikt att öka läroanstalternas motivation att satsa på att samla in respons i framtiden.

Gemensamma examensdelar och deras delområden

De gemensamma examensdelarna har i regel inte genomförts i samband med de yrkesinriktade studierna, och de har inte integrerats i yrkesproven för yrkesinriktade examensdelar. Detta trots att det anges i en del av planerna att man gör så.

Examensgrundernas och examensstrukturens funktion

Reflektioner

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet och erfarenheter av examensgrundernas funktion

De nya examensgrunderna för grundexamen i logistik har upplevts som goda och praktiska.

Hurdana observationer har gjorts om placeringsstatistikrapporten per examen?

Sysselsättningen bland dem som avlagt yrkesexamen inom lasthantering har varit 100 procent 2022.

Den lägsta arbetslöshetsgraden 2022 var bland dem som avlagt specialyrkesexamen för trafiklärare, varav 1,3–5,1 procent har varit arbetslösa efter tre år. Arbetslöshetsgraden bland dem som avlagt grundexamen i logistik (11,5

%) och yrkesexamen inom transportbranschen (11,1 %) har överskridit den genomsnittliga arbetslöshetsgraden i alla examina. De som avlagt yrkesexamen i servicelogistik har fortsatt studierna mest 2022 (11–44,4 %).